

Velja v Ljubljani in

po pošti:

celo leto . . . K 120—
pol leta . . . „ 60—
četrt leta . . . „ 30—
za mesec . . . „ 10—

Za inozemstvo:

celo leto . . . K 140—
pol leta . . . „ 70—
četrt leta . . . „ 35—
za mesec . . . „ 21—

Uredništvo je v Ljubljani, Francišanska ulica šte. 6/1.
Telefon šte. 360. — Upravništvo je na Marijinem trgu
šte. 8. Telefon šte. 44.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Redna številka velja 60 vin.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj priloži za odgo-
vor dopisnica ali znamka. — Dopisi naj se frankirajo. —
Rokopisi se ne vračajo.

JUGOSLAVIJA

Ljubljana

Na pismene naročbe brez
posiljatelje denarja se ne
moremo ozirati.

Novi naročniki naj pošiljajo
naročnino po nakaznici.

zaračunajo po
prostoru in sicer
iskr ter 55 mm
stor: za enkrat 1 K,
enkrat popust.

Wilson nas ne zapusti.

Beograd, 25. (Izvirno poročilo.)
Do sedaj v Beograd še ni prispelo
oficijelno obvestilo o vsebini note, ki
jo je poslal Wilson antanti kot odgo-
vor na antantno odklonitev Wilso-
nove Intervencije v jadranskem
vprašanju. Ve se le, da je vzbudila
nova Wilsonova nota v pariških in
londonskih krogih zlasti pa v Rimu
nevoljo in vznemirjenje. Wilson
vztraja na svojem znanem stališču in
izjavlja, da od svoje kompromisne
črte ne more popustiti razum, ako bi
bila Jugoslavija sama zadovoljna z
zajeto korekturo. Zlasti tudi odklanja

italijansko zahtevo po koridorju med
Reko in italijansko Istro, ker bi ta
pas, če bi bil še tako ozek, vzel Ju-
goslaviji tudi Opatijo in Volosko.

Beograjski politični krogi beležijo
z zadovoljstvom Wilsonovo dosled-
nost in vztrajnost. Splošno se po-
udarja, da je po tem novem dokazu
ameriške naklonjenosti popolnoma
izključeno, da bi mogla sedanja ali
katerakoli vlada pristati na angleško-
francoski ultimati in v jadranskem
vprašanju popustiti, pa naj nas vabijo
zavezniki s še tako ugodnimi gospo-
darskimi ponudbami.

Amerika zahteva revizijo mirovnih pogodb.

LDU Berlin, 25. „Berliner Tage-
blatt“ poroča iz Bazla: Po vesteh, ki
so prišle semkaj iz Newyorka, je
precej verjetno, da bo senat sprejel
predlog predsednika Wilsona, ki za-
hteva, da se skliče nova mednarodna

konferenca za temeljito revizijo mi-
rovnih pogodb.

LDU Berlin, 24. „Achtuhr-Abend-
blatt“ poroča: „Eclair“ doznava, da
se bo mirovna pogodba v kratkem
izpremenila v prid premagancem.

WILSON PROTI ANTANTI.

LDU Pariz, 24. Poročevalec lista
„Echo de Paris“ javlja iz Washing-
tona: Kakor zatrjujejo pristaši pre-
sednika Wilsona, je predsednik odlo-
čen, zahtevati za Ameriko znatne in-
gerence pri reševanju turškega vpra-
šanja ter da strogo obsoja angleške
in francoske načrte o Orientu, ki jih
smatra za imperialistične. Njegov
nastop proti samovoljnemu reševa-
nju jadranskega vprašanja da je sma-
trati za predigro energične interven-
cije predsednika proti načrtom an-
tante.

AMERIKA PROTI MADŽARSKIM BELIM TERORISTOM.

LDU Pariz, 25. Ameriški komi-
sar v Budimpešti, sir Grant Smith, je
vsled ponovnih nasilnosti od strani
monarhističnih madžarskih častnikov,
ki so dosegle svoj višek v zavrat-
nem umoru urednikov Somogyija in
Bacza, posetil ministrskega predse-
dnika Huszarja ter mu dal razumeti,
da Zedinjene države in drugi civilni-
zranci ne morejo dopustiti, da bi na
Madžarskem še nadalje vladal
beli teror. Ministrski predsednik Hu-
szar mu je odgovoril, da vlada stori
vse, kar je v njeni moči, da bi izse-
dila zločince ter jih eksemplarično
kaznovala.

ŽELEZNIŠKA NESREČA NA ŠTA- JERSKEM.

V torek 24. t. m. sta okoli 17. ure
iz postaje Slov. Gradec proti Dravo-
gradu utekla dva naložena tovorna
voza in trčila na progi na mešani
vlak, vozeč iz postaje Sv. Jedert
proti Slov. Gradcu. Pri tem so bili
razbiti en osební, en službeni voz in
oba utekla voza. Med potniki in
osebjem vlaka je nekaj težko in ne-
kaj lahko ranjenih. Promet ni pre-
kinjen. Preiskava je v teku.

PRENOS KOSTI SARAJEVSKIH ATENTATORJEV.

LDU Sarajevo, 24. „Narodno je-
dinstvo“ prinaša proglas odbora za
prenos kosti vidovdanskih herojev.
V tem proglasu na narod se poziva-
lje vsi zavedni Srbi, Hrvati in Slo-
venci, ki znajo točno ceniti veličino
dejanja, ki so ga izvršili ti junaki, da
pripomorejo k dostojnemu prenosu
kosti. Na Vidov dan gredo Sokoli na
zlet v Prago. Pri povratku naj bi bila
ta lepa in velika vojska spremstvo
ostankov herojev v svobodno domo-
vino. Proglas je podpisal Atanasije
Šola z ostalimi odborniki.

RFK.

Dobili smo vlado, ki se nikakor
ne more sprijazniti z dejstvom, da
pišemo 1920. leta Gospodovega, se-
dem let po zadnjima balkanskima
in drugo leto po svetovni vojni.

Povsod okrog nas se uveljavlja
zavest, da je vojni vihar zdrobil stare
malike, da pelje čez svet novo
življenje in kliče nove mojstre, naj
s pomlajeno močjo prično zidati na
razvalinah.

Radiko-franko-klerikalni (RFK)
kabinet se tega novega življenja ne
zaveda, sicer bi bil začutil ostro sa-
po, ki pometja še tiste poslednje sme-
ti, kar jih je ostalo v napotje, in bi
bil v taki sestavi odmaknil roke od
državnih vajeti.

Pod stebri, ki so se podrli pred
dobrim letom dni, je bila pokopana
tudi ubogljiva koterija nekdanjih
močotcev v Sloveniji in na Hrvat-
skem, nič manj pa niso bila takrat
izpodnesena tla radikalni sarajevi v
Srbiji. Če se upajo ta hip klaverni
ostanki te družbe pod božje sonce,
nam ta fakt nikakor ne jemlje vere
v zmago novih in mladih moči. Sapa
se je za čas nepričakovano polegla
in poslednji svojega rodu so prikukali
iz spran med prevrnjenimi stebri.
Kaj se godi na vrhu, tega ne slutijo
— zavedli se bodo, ko pride tudi do
njihovih luknj zidarjeva lopata.

V tem novem življenju naj se ob-
drži stranka radikalcev in frankov-
cev (pod raznimi imeni) nasprotov-
kov Jugoslavije? Ironija slučaja ali
bolje — svetovnega dogajanja: SHS
pod g. Pašičem in Frankom!

Kako se bodo obnašali v tej dru-
žini pristaši SLS, ne vemo, dvomimo
pa, da bi mogli dolgo voziti ob enem
ojesu. Najnovejši antantni ultimati
glede jadranskega vprašanja ne ob-
ta beograjski družbi z o. z. ravno
rožnati dni, razen seveda, in g.
Pašić ima morda v tem oziru dobre
zveze, da priskočijo na pomoč Beo-
gradu iz Rima ter zavlečejo pogaja-
nja v Londonu in Parizu. Poslednji
antantni ultimati je bil mogoče malo
prenegativno in Italija utegne v tempu
malo »odnehati« na ljubo svojim pri-
jateljem frankovcem. Po raznih se-
stavah tega ministrstva se človek
ne bi čudil, če bi prišla v poštev za
ministra tudi dr. Sachs ali pa Stipe
Radić.

Ta nasilni poizkus RFK, da uni-
či prebujene in polmajane sile, ki
hočejo zidati na razvalinah, spreje-
mamo kot dobrodošel odmor v jav-
nem delu, kot pridobitev na času, da
za najvišji boj sklenemo svoje vrste.

Povsod zmaguje napredek, naj-
temnejša reakcija ne bo ostala dolgo
niti pri nas.

RFK je kompanija s skrajno ome-
leno zavezo, ki jo drži skupaj samo
zanikanje. R zanika v Srbiji vse kar
ni radikalno — sredstva so mu po-
stranska stvar. Enako zanika na
Hrvatskem F in v Sloveniji K. To je
edina pozitivna točka, ki veže vse
tri: pomoč drug drugemu v tej ne-
gaciji in proste roke doma; če so
programi še tako različni, samo da
to te drži.

Na tako trhlj tleh ne bo šlo dol-
go. Zunanji dogodki bodo morda v
kratkem postavili baš slovenske čla-
ne novega kabineta pred težko odlo-
čitev, ki bo ob enem ognjena pre-
izkušnja za cel kabinet.

Trgovske zveze med Jugoslavijo in Česko.

Praga, dne 20. februarja.

Jugoslovanska država je stopila
v življenje pod jako neugodnimi tr-
govskimi pogoji. Blagovni in poštni
promet — oboje nujen predpogoj
rednega trgovskega razvoja — sta
prišla v prvih časih revolucije v ne-
red, ki deloma še danes traja. Ker ni
bilo med novonastalimi državami tr-
govskih pogodb, je vladala dolgo
časa precejšnja negotovost v trgo-
vskem prometu z njimi. Ta negoto-
vost je bila tem večja, ker so bile
skoro vse naše sosedne države ob-
enem tuji sovražnici.

Pravilni trgovski stiki so bili do-
seženi najprej s čehoslovansko re-
publiko, ki sicer ne meji na naše
ozemlje, katere narod pa je zvezan
z nami v tradicionalnem prijatelj-
stvu. Premagati je bilo tu ravno to-
liko ovir in težkoč, kot pri stikih z
ostalimi državami. Jedino prednost
je nudila obojestranska dobra volja.

Največja skrb naše trgovske po-
litike je bila, dobiti iz čehoslovanske
republike kolikor mogoče sladkorja
in premoga. Češka trgovska politika
pa si je hotela preskrbeti živila
za svoje prebivalstvo, ki je stradalo že
četrtlo leto, v drugi vrsti pa tudi su-
rovine za svojo industrijo. V obeh
slučajih je Jugoslavija lahko poma-
gala, ker je pretežno agrarna in raz-
polaga z velikim bogastvom surovin,
ki jih sama še ne predeluje.

Smernice trgovski politiki so bile
torej dane; nastalo je vprašanje, ka-
ko jo uresničiti. Predvsem je treba
rešiti valutno vprašanje. Obe udele-

ženi državi sta imeli — in še imati
— jako slabo valuto, po krivdi svoje
predhodnice — avstroogrške mon-
arhije. Zato je jasno, da se bode
morala trgovina med obema drža-
vama gibati na podlagi kompenza-
cije.

Ta način trgovine zahteva seve-
da na obeh straneh posebne organe,
ki bi dajali trgovcem potrebne in-
formacije, dovoljevali provedenje
kompenzacijskih trgovskih poslov in
jih kontrolirali. Z naše strani se je
osnoval zato poseben urad, Central-
na uprava, ki ima podružnice po
vseh trgovskih mestih naše države.
S strani čehoslovanske republike
pa je bila poverjena ta naloga česko-
slovenski izvozni in uvozni komisiji,
ki je bila ustanovljena že v novem-
bru leta 1918.

Nadaljne zapreke, katere je tre-
ba premagati, so težje značaja.
Tako v naši državi kot v češki re-
publiki se je občutilo od vsega po-
četka veliko pomanjkanje železnič-
nega materiala, posebno lokomotiv.
Pri transportih v čehoslovansko
republiko in nazaj pa je potrebno, da
potujejo vagoni preko avstrijske re-
publike in zgodilo se je že čestokrat,
da so zastali ti vagoni kje v bližini
Dunaja s tovorom vred in ni bilo
poznele ne duha ne sluha o njih. Po
nekolikokratni urgenci na Dunaju se
je sklenil med Jugoslavijo, avstrijs-
ko in čehoslovansko republiko do-
govor, po katerem je bil prevoz iz
Jugoslavije v Česko ali narobe zasig-
uran.

A še druge velike težave so ovi-
rale razvoj trgovine. Trgovci, ki le
hotel na primer izvesti iz republike
kako blago, si je moral preskrbeti
sam kot kompenzacijski višini cene iz-
voznega blaga odgovarjajoče uvoz-
no blago. Da bi se te težkoče od-
pravile, je bila januarja 1919 skle-
njena takozvana kompenzacijska po-
godba, v kateri je bilo določeno, da
za gotovo količino blaga uvoženega
v jedno državo, preskrbi vlada te
države kot kompenzacijo gotovo
drugo blago. Za izpeljavo te pogod-
be je bil v čehoslovanski re-
publiki ustanovljen „Kontrolni in kompen-
zacijski urad za mednarodno trgovino“,
ki je postavil trgovske stike z nami
na konkretno podlago konečno s
tem, da je 30. marca 1919 sklenil
z našo Centralno upravo revidirano
kompenzacijsko pogodbo, ki je še
danes v veljavi.

Na podlagi te pogodbe odpada
skrb trgovca za kompenzacijsko
blago in ravno ta skrb je bila ena
največjih ovir za razvoj trgovine. V
tej pogodbi so tudi navedene vrste

Ko je razpadala Avstrija.

(Dalje.)

Ahčin je neprestano iz Švice ur-
tiral, naj se mu pošlje kemične for-
mule strupenih plinov, ki jih vporab-
ljata Avstrija in Nemčija. Razume se,
da so varovali Nemci in Avstrijci no-
vo iznajdene pline kot strogo tajnost.
Poučeni so bili o njih sestavi le oni,
ki so imeli z njimi posla. Na Dunaju
je sicer obstajala šola za častnike, v
kateri se je vršil 14 dnevni kurz o
strupenih dušičnih plinih. V tem kurzu
pa se ni razpravljalo o kemični
sestavi plinov, ampak predvsem o
načinu, kako se je treba zaščitati v
slučaju sovražnega napada s strupe-
nimi plini. O kemični sestavi najno-
vejših strupenih plinov se v tem kurzu
sploh ni poučevalo. Groza je našel
znanca, ki je obiskoval ta kurz na
Dunaju. Dobil je od njega material,
ki se je poučeval v kurzu. Podatki so
bili interesantni in dragoceni zato,
ker so povedali sestavine mask, ka-
terih so se posluževali vojaki v av-
strijski armadi na fronti v momentu,
ko se je operiralo s strupenimi plini.

Poročilo Orogovega znanca je
bilo posebno važno, ker je avstrijska
armada vporabljala posebne maske,
katerih antanta ni poznala.

Stepovski je prinesel s Prage ke-
mično formulo za 3 ali 4 popolnoma
novo iznajdene strupene pline, ki so
strašno učinkovali. Velike važnosti
je bilo nadalje, da je Stepovski izve-
del, s kakimi maskami se je mogoče
ubraniti nevarnosti pred takimi plini.
Vrhutega je imel Stepovski tudi do-
bre zveze s Škodovo tovarno. Ta to-
varna ni izdelovala samo topov, am-
pak tudi topovske projekte. Stepov-
ski je izvedel, koliko in kake vrste
topov je tovarna izdelala, koliko jih
ima še v delu in koliko jih napravi
v bližnji bodočnosti. O projektih je
dobil natančne podatke o posameznih
delih in o učinku sili. K tem po-
datkom so prišla še poročila iz voj-
nega ministrstva, katera le donajša
Romanovič. Nabrali so zaročniki toli-
ko snovi, da je Bregar meseca de-
cembra 1917. poslal 4 krat knjige v
Švico in meseca januarja 1918. se je
poslalo obširno poročilo po diplo-
matskem agentu nevtralne države, o
čemur smo že poročali.

XIII. Šusteršič denuncira ljubljanski streliški polk.

Naloga protiaustrijske agitacije je
bila, da se ne briga samo za to, da
dobi antanta poročila o vojaškem
stanju Avstrije in Nemčije, ampak je
bilo treba tudi na političnem polju
razkrinkati namene avstrijskih poli-
tikov, ki so bili smrtni sovražniki

vsega Slovanstva in prav posebno še
Slovencev.

Da so bili vsi državniki nemškega
pokolenja tudi nemško-nacionalnega
mišljenja in sovražniki Slovencev je
bilo dobro znano in do gotove mere
razumljivo. A žalibog smo imeli med
Slovenci tudi take »voditelje«, ki so
simpatizirali z Nemci in ki so proda-
li svoj narod za svoje stranske ali
osebne koristi. Šusteršič je s svojo
kliko vedno deloval roko v roki z
nateralimi sovražniki Slovencev in
imel pri vsaki priliki pomagati. Da bi
delal simpatije za Avstrijo in habs-
burško dinastijo, je izdal v Ljubljani
zloglasni list »Resnicov«, ki spada
med najbolj žalostne točke naše na-
rodne zgodovine.

Vsak pošten Slovenec je čutil in
bil prepričan, da ruje Šusteršič na
Dunaju pri vladi in na dvoru proti
Slovenem; bil je zmožen zrtvovati
narodovo bodočnost, samoj da bi imel
on in njegova stranka od tega kak
profit. Dobiti dokaze o njegovem iz-
dalstvu seveda ni bila lahka stvar,
kajti Šusteršič je bil zvit lisjak in de-
lal je verjeto tako, da se mu je zelo
težko prišlo na sled.

Zat, da je imela Šusteršičeva kli-
ka na Slovenskem tudi še leta 1918.
pristašev, in mnogo je bilo s Šuster-
šičem vred takih, ki so pravili, da je
v habsburški dinastiji edina rešitev
Slovencev, katerim to s Habsbur-
žani prijatelji in naklonjeni.

Važno delo naših poštenih poti-
tkov leta 1918. je bilo, da razkri-
kajo Šusteršiča in da se ga pokaže
tako luči, da bo tudi vsak priprosti
človek spoznal v njem izdajalca do-
movine. V to svrhu se ni moglo vpo-
rabiti njegovih govorov in različnih
izjav, ki se cede avstrijske in habs-
burške hvale, kajti kritika takih iz-
jav bi bila pomenila odkrito veleiz-
dajništvo proti Avstriji. Jugoslovanski
klub na Dunaju pod vodstvom dr.
Korošca je prvi postavil Šusteršiča
v vrsto nasprotnikov naroda. O delo-
vanju Jugoslovanskega kluba proti
dr. Šusteršiču bomo kasneje govorili.
Za sedaj naj samo ugotovimo, da je
vse to pripomoglo k temu, da je bil
Šusteršič proti koncu vojne leta 1918.
politično ubit in da se od takrat ne
sme več pokazati na slovenski zemlji.

Na tem mestu omenimo samo en
dogodek, ki je Šusteršiču in njegovi
stranki znatno zaježil tla na Slove-
nskem. Ta narodna izdajalca je imel te-
sne zveze z odločilnimi krogi na Du-
naju in znal si je pridobiti zaupanje v
vojnem ministru. Pridobil si je za-
upanje vojnega ministra Stöger-Ste-
nerja. Tega zaupanja si seveda ni pri-
dobil s kakimi poštenimi vrtilinami in
zaslugami za Človeštvo, ampak s
svojo staro taktiko, namreč z ova-
duštvom, ki ga je izvajal nad slove-
nskimi narodom. Avstrijska politika je
bila zgrajena na temelju izigravanja
narodov enega proti drugemu ali pa

voditeljev naroda proti narodu sa-
mem. V tej črni igri je bil Šusteršič
strokovnjak.

Romanovič je bil, kakor že pove-
dano, tajnik pri zaupnem sestanku
avstrijske in nemške generalitete.
Dobil je od časa do časa v roke tudi
korespondenco vojnega ministra. Ne-
kega dne je zagledal med korespon-
denco vojnega ministra tudi pismo
Šusteršiča, naslovljeno naravnost na
vojnega ministra Stöger-Steinerja v
lastne roke. V tem pismu je Šuster-
šič naravnost brez vseli ovinkov de-
nunciral ljubljanski pešpolk št. 17. da
je moštvo tega polka politično neza-
nesljivo, da sovraži Avstrijo in da si
posebno vsi častniki polka, kar je
Slovencev, prežeti z jugoslovansko
idejo, da zastrupljajo moštvo s proti-
avstrijskim duhom itd. V tem pismu
Šusteršič izrecno navaja, da so slove-
nski častniki krivi, da uhajajo mo-
štvo na fronti na »sovražno stran«.
Pismo je bilo objavljeno v »Sloven-
skem Narodu« meseca julija 1918. in
je vzbudilo na Slovenskem veliko po-
zornost. Ogorčenje proti Šusteršiču in
proti njegovi stranki je bilo takrat
veliko in mnogo njegovih omahljiv-
cev mu je takrat obrnilo hrbet.

Na ta način so naši zaročniki pri-
pomogli, da se mišljenje našega na-
roda v jugoslovanskem duhu izčisti
in da pridejo izdajice naroda na sra-
motni oder.

blaga, ki se smejo izvažati iz Jugoslavije v češkoslovaško republiko in narobe. Če hoče na primer kupiti naš trgovec v češkoslovaški republiko stekleno blago, ga naroči pri tamšnjem producentu in položi po njegovem (producentovemu) računu fakturno vsoto pri eni izmed filijal Praške kreditne banke; podružnica obvesti proizvajalca svojega centrala v Pragi, da je denar položen in ta ga po dnevnem kurzu izplača prodajalcu v češkoslovaški valuti. Praška kreditna banka je od obeh strani poverjena za provajanje teh kompenzacijskih trgovskih poslov. Da odgovarja pogodba interesom obeh sodelujočih držav, se zravna količina celoga izvoza z količino celoga uvoza, a prebitek se poravnava z uvozom ali izvozom v odgovarjajoči višini; ako pa bi se kompenzacijski državi o tem naknadnem poravnanju ne mogli zjediniti, se poravnava saldo s plačanjem v češkoslovaški, respektivno v jugoslovanski valuti.

Iz naše države se izvažajo predvsem živila in sirovine. Med živili zavzema prvo mesto koruza, goveda, gosi, jajca, sir, svinjina in maslo. Od surovin pa posebno železna ruda, česlo in njegovi ekstrakti (posebno za strojarsko obrt neobhodno potrebni tanini), trdi les, surove kože itd.

Zato uvažamo iz češkoslovaške republike izdelane proizvode industrije, predvsem stekleno blago, razne kovinske predmete, čevlje, obleke, kemikalije, sladkor, premogeti.

Nesporno je, da so se vsled kompenzacijske pogodbe trgovski stiki naše države s češkoslovaško republiko znatno zboljšali. Bilo bi pa napačno, če bi kdo mislil, da je ta pogodba odstranila že vse ovire. Ena največjih dosedaj še neodstranjenih ovir je znatna kurzna razlika med češkoslovaško in jugoslovansko krono, ki češko blago — že itak dovolj drago — za naše trgovce neizmerno podražuje.

Karla Marxa narodnostna filozofija.

Naša socijalna demokracija se za svojo vzvišenost nad narodnostjo in narodnostnimi zadevami ter nad narodnim socijalizmom sklicuje na Karla Marxa, njegove nauke ter na njegov "Komunistični manifest". Kakor, da bi zadoščalo, da bi bili vsi marksisti, pa bi bile eksistence narodov in narodnih manjšin že zajamčene; kakor da bi bil Marx vir pravičnosti velikim in malim narodom! Toda Marx to ni bil in take pravičnosti tudi nikdar oznanjal ni. Nasprotno: Marx je zagovarjal nasilnost nad malimi narodom. Ko je ruski revolucionar Bakunin leta 1848 izdal "Proglas k Slovanom" in jih klical na revolucijo proti despotizmu in absolutizmu sploh, torej k narodnostni revoluciji slovanski, da bi razbili okove tujega jarma in nasilja, takrat je revolucionar Marx napisal v "Neue Rheinische Zeitung" dne 14. februara 1849, torej v istem času, ko je napisal svoj "komunistični manifest" sledeče:

"... In končno, kakšen "zločin", kakšna "ogabna politika" pa je to, če Nemci in Mažari v dobi, ko so sploh postale velike monarhije, "zgodovinska potrebnost" vržejo one-moglo naroditve k tej ali oni veliki državi in jih s tem usposobiljo, da se udeležujejo zgodovinskega razvoja, kateremu bi ostali popolnoma tuji, če bi bili sami sebi pripušteni. To se pa seveda ne da izpeljati, ne da bi se marsikatera tankočutna narodnostna cvetka nasilno ne pomandrala. Toda brez nasilja in brez železne brezobzirnosti se v zgodovini ničesar ne izpelje, in če bi bili imeli Aleksander, Cezar in Napoleon one rahločutne lastnosti, na katere sedaj apelira panslavizem v korist svojih jetičnih klijentov (Cehov in Jugoslovancev), kaj bi bilo z zgodovino?"

Že te Marxove besede zadoščajo, da spoznamo, da je bil Marx čisto navaden brezobziren Nemec, ki je priznaval življenjsko pravico samo "kulturvolkom", kakor je to nemški narod, ki je velik in ima zato tudi pravico pomandrat v prah male slovanske narode, katerim se na ta način omogoči udeležba na kulturnih pridobitvah. Vidimo: Karl Marx, veliki komunist, bog socijalne demokracije, je že leta 1849 isto pridigoval, kar je bilo nato v krvavi evropski vojski evangelijskega nemškega barbarstva. Med Viljemovimi in pravkar citiranimi Marxovimi nazori ni nobene razlike. Zato tudi ni čudno, da je nemška socijalna demokracija leta 1914 tako navdušeno šla v boj, saj ji je sam Marx napisal opravičilo za nasilje. Ne zamerimo ji tega, imela je pravo to storiti; nihče ji ne brani,

da tako nazira na male narode in na slovanske posebno. Vse to enostavno kvitiramo, obenem pa pravimo, da je ob strani teh ljudi, pri marxistih, internacionalna mogoča le tedaj, če se bodo v internacionalni organizirani socialisti malih slovanskih narodov ravno tako zavedali svoje narodnosti in zgodovinske potrebnosti svoje naroda in upravičenosti njegove eksistence, kot se vsega tega zavedajo Nemci, Mažari in v našem slučaju Lahi, ki imajo o Slovencih in Jugoslovanih sploh isto naziranje, kot ga je imel Karl Marx. Ravno iz tega razloga je treba poleg propagande za socijalizem buditi obenem med našim proletariatom tudi zavest narodnosti in zgodovinske potrebnosti in upravičenosti slovenskega in jugoslovanskega naroda, da se bo tudi naše socijalistično delavstvo hotelo in znalo zavzeti v internacionalni za one dele slovenskega in jugoslovanskega naroda, ki bodo prišli pod jarem Lahov, in da se bo znalo v internacionalni zavzeti za pravice lastnega naroda, kakrat, kadar bodo to v nevarnosti, da jih pomandrajo v samega sebe zaverovani "kulturni" narodi na vzhodu, severu in zapadu. Takšna propaganda socijalizma je pa ravno cilj narodnega socijalizma, ki je toliko časa upravičen, dokler se internacionalna, v kateri so imeli in bodo vedno imeli Nemci kot dediči Karla Marxa vodilno vlogo, ne odreče principom Marxove pravkar citirane narodnostne filozofije, ki zanikava vse, kar je slovanskega in priznava življenjsko upravičenost samo velikim narodom: Nemcem, takrat tudi Mažarom, in sedaj spajajo po Marxovem med te velike kulturne narode seveda tudi Lahi.

Kdor vidi v Karlu Marxu lek za pravično ureditev narodnostnih splošnosti lastnega naroda deveta briga. Marxova narodnostna filozofija upošteva samo velike "gospodarske" narode, malih narodov ne priznava. Narodni socijalizem pa hoče, da se prizna enaka pravica vsem, velikim in malim. Zato nima nihče pravice in povoda dolžiti narodni socijalizem meščanskega šovinizma. Narodni socijalizem je le glasnik omejene, absolutne humanitete, kateri se Marx posmehuje in ji očita jatičnost. Kdor hoče samega sebe zasmehovati, ta naj gre za Marxom.

Razmere na Reki.

Mestu Reki se ne posveča več ono pozornosti kakor pred par meseci. Čemu tudi? D'Annunzijevo skakanje čez oince je postalo že tako vsakdanje, da človeka odbita. D'Annunzio sedi na Reki, daje ukaze, pošilja aeroplane nad Zagreb, sprejema Sachsa in Franka, vzpirlja demonstracije, kliče pogin nad Nittijsvo glavo, besediči o revoluciji — in iz vsega ni nič. Niti Italijani, niti Jugoslovani ga ne upoštevali več. "Junakov" romantične avanture so se pač prežvele.

Tako je pri nas. Ali drugače se godi Reki. Njim je še nadalje trpeti pod D'Annunzijevo režimom. Kakšen pa je ta režim, naj povedo naslednje vrste.

Delavstvo na Reki se nahaja v veliki bedi. Osemdeset odstotkov ga je brezposelnega. V sled tega je mesto polno postopacev. D'Annunzio, ki jih drugače ne more krotiti, jih zapira, češ, da so jugoslovanski vojniki, to pa zato, ker so delavci poveli socijalisti. Tistim, ki so italijanske nacionalistične barve, deli podporo za brezposelnost. Dale tim dnevno po 6 do 7 kron. Za to podporo pa zahteva od njih protiuslug. Kadar se mu zdi vredno in potrebno, morajo iti na ulico, da demonstrirajo proti Jugoslovancem in reškim avtonomcem.

Ljudi protitalijanskega mišljenja, ki niso na Reki rojeni, izganja. Izgon utemeljuje z izgovorom, da nima živila in drugih potrebščin. V izobitku pa je vsega za tuje, ki prihajajo na Reko iz Italije; te D'Annunzio radevolje sprejema. Zakaj razume se, da mora goniti vodo na svoj mlin.

Da ne bo treba drugače krotiti izpriljene mladine, je D'Annunzio odredil mobilizacijo štirih letnikov. Nekateri so res prišli, mnogo pa mu jih je ušlo. To priliki je hotel zopet izkoristiti v prid svojih praznih izjav. Kaj je napravil? Razglasil je, da mora vsak ujeti dezertar plačati 1000 lir kazni. Če pa nima denarja, mora presedeti tri leta v zaporu.

Tako je torej na Reki: demonstracije, izgoni, nabori. Navdušenje za "rešitelja" Reke pojema. Da bi že skoraj prišel dan, ko bo popolnoma pošlo!

Naloga današnje generacije.

Pred kratkim je priredila Zveza republikanskih novinarjev v Parizu banket, katerega se je udeležilo nad dvostoto oseb. Prišla sta tudi Poincare in Deschanel, bivši in sedanj predstojnik francoske republike, Leon Bourgeois, predsednik senata, Millerand, predsednik ministrstva, več ministrov in drugih uglednih osebnosti.

Po pozdravnem govoru predsednika novinarske zveze je govoril Poincare o nalogi današnje generacije. "Poldrugi milijon Francozov je padlo" — je dejal — "da se je Francija osvobodila nemškega jarma; ta vsi ti mrtveci so ostavili nam živim oporoko, v kateri je rečeno, da je treba njihovo delo dopolniti. Zato živji sedaj ne smemo mirovati, temveč se moramo s podvojenim voljo lotiti dela."

Poincare hoče dati tem svojim besedam vzgled s samim seboj; po dokončani službi, ki jo je vršil domovini v korist, se ne misli odtegniti delu za Francijo. S predsedniškega mesta hoče stopiti zopet med druge duševne delavce, med novinarje, katere je tozadevno prošil, da mu med sabo zopet odstopijo skromno mesto. Tako hoče Poincare nadaljevati tam, kjer je pred sedmimi leti prenehal.

Vzglede Poincareja pa naj ne sluzi samo Francozom. Takih ljudi potrebuje cel kulturni svet, in mi tudi. Se posebno jih potrebuje naš trojanski narod, ki je za zmago svoje bode žrtvoval več nego katerikoli drugo pleme: Jugoslovanci je treba požrtvovalnih ljudi, ki bodo s svojim složenim delom dovršili delo ujednjenja, katerega so začeli oni, ki so danes v grobu. Samo s takim delom, ki ne pozna mej tudi onostran dostiženega poklica, bomo naš narod očistili in resnično osvobodili.

Vprašanje priznanja sovjetske Rusije.

Stališče londonske konference.

LDU Pariz, 24. febr. Kakor poročajo listi iz Londona, je imel vrhovni svet dve važni seji, pri kojih se je bavil z ruskim vprašanjem. "Petit Parisien" javlja, da je vrhovni svet izdelal nekako spomenico o stališču, ki ga zavezniki hočejo v bodoče zavzeti napram Rusiji. V tej spomenici izjavi vrhovni svet v glavnem, da se z ozirom na gospodarski položaj, ki neizprosno zahteva živahno izmenjavo živil in sirovin med vsemi državami, more zopet začeti trgovinski promet z Rusijo. Zavezniki pa v smislu svojih prejšnjih tozadevnih sklepov ne bodo stopili v nikake politične stike s sovjetsko Rusijo. Še strahovlada in despotizem stilita v najostrejšem nasprotju z idejami, ki tvorijo temelj dem. vladavinam na zapadu. Državam, ki mele neposredno s sovjetsko Rusijo, se pusti prostoro, hočejo-li stopiti z moskovsko vlado v kakoršnekoli stike, ki jih smatrajo za umestne, vendar so se zavezniki zedinili v tem, da bodo ostli izmed teh držav, na primer Poljski ali Rumuniji, ki bi lo napadle rdeče čete, brez odloga priskočile na pomoč.

Trgovska zveza med Rusijo in ostalo Evropo.

LDU London, 25. Sklep londonske konference o vzpostavitvi trgovinskih odnošajev s sovjetsko Rusijo pravi, da je tako za gospodarsko Rusijo, kakor tudi ostalega sveta potrebno, da se obnovi trgovinski promet med Rusijo in ostalo Evropo. Ta trgovina se bo podpirala z vsemi sredstvi, vendar tako, da se politični odnošaji zapadne Evrope napram sovjetski Rusiji ne bodo izpremenili.

Anglija in Italija hočeta priznati sovjetsko vlado.

LDU Pariz, 24. febr. "Intransigent" izjavlja, da sta Anglija in Italija bržkone pripravljene priznati sovjetsko vlado; Francija in Japonska pa sta proti takemu postopanju.

Čehoslovaki zapuste Sibirijo.

LDU Berlin, 25. febr. "Deutsche Allgemeine Zeitung" poroča iz Kodanja: Kakor javlja "Extrablade", so boljševiki in Čehoslovaki v Sibiriji sklenili premirje, v zmislu katerega bodo Čehoslovaki s pomočjo boljševikov zapustili Sibirijo.

Avstrija in Rusija.

LDU Dunaj, 25. febr. "Arbeiter Zeitung" poroča: Okrožni delavski svet na Dunaju je pri svoji včerajšnji seji sprejel resolucijo, kjer zahteva predvsem vzpostaviti normalnih diplomatskih odnošajev z vsemi državami, zlasti pa s sovjetsko Rusijo, ter

izjaviti, da kljub temu, da so mnogi znanje velike težkoče pri obnavljanju gospodarskih odnošajev z Rusijo, pričakuje vendar od avstrijske vlade, da nemudoma porabi prvo priložnost za vzpostavitev gospodarskega prometa med Avstrijo in sovjetsko Rusijo. Predvsem pa resolucija izraža željo in pričakovanje, da bodo nemško-avstrijske zadrage storile vse, da stopijo v zvezo s zadrugami sovjetske Rusije.

Beleške.

Pametno in jugoslovansko.

"Edinost" piše: V Jugoslaviji so se pretepati že mesece radi vprašanja, kdo bodi ministrski predsednik? V velikih časih nizki ljudje. Nizki zato, ker se pehajo le v nižavah po blatu strankarske strasti, mesto da bi se povzpeli na gori na višino, od koder bi jim moglo oko pregledati veliko ravan skupnosti in njenih koristi. Te dni sem imel razgovor z nekim duhovnikom, ki je izrekel tako le sodbjo: Tistim v Ljubljani, v Zagrebu in Beogradu bi bilo privoščiti malo — okupacijo Nemcev in Madžarov z vsemi njenimi priveski. To bi morda spametovalo vse tiste demokrate, radikalce, Koroščance, Laginlance, in kakor se že imenujejo ti mali ljudje v velikih časih, da bi izprevideli, da je za narod sedaj važnejši vprašanje, nego le vprašanje, kdo sedi na stolici ministrskega predsednika.

Jugoslavija.

Novi poslanci.

LDU Beograd, 24. Namesto poslancev, ki so umrli v poslednjih štirih mesecih, so vstopili v parlament njihovi namestniki: Marko Gorgjević, dr. Pečuanac, Sretan Milosavljević in Krsta Kanlić. Danes šteje začasno narodno predstavništvo 279 članov.

Spremembe v zunanjem ministrstvu.

LDU Beograd, 25. Ravnatelj političnega oddelka v ministrstvu za zunanje posle, dr. Milan Gavrilović, je bil na lastno zahtevo odpuščen od tega mesta in premeščen kot načelnik k oddelku urada za izvršitev mirovne pogodbe. Dolžnost ravnatelja političnega oddelka bo začasno upravljal tajnik g. S. Rašić.

LDU Beograd, 25. Bivši poslanik na dvoru razkralja Nikite, g. Tihomil Nikolić, je imenovan za pomočnika ministra za zunanje posle.

Slovo starega, pozdrav novega bana.

Zagreb, 25. febr. (Izvirno poročilo.) Včeraj dopoldne ob pol 10. se je poslovil bivši ban dr. Tomljenović od šefov posameznih uradov. V imenu

Zahtevamo volitve.

Volitve so se izvršile že skoraj po vseh drugih državah v premaganju in zmagovitih. Na Češkem so se izvršile v občinske zastope že pred enim letom in tudi parlament ima od ljudstva izvoljene poslance. Se celo v razdrapani, gospodarsko propadajoči Nemški Avstriji so se že izvršile volitve, le pri nas v Jugoslaviji nam moremo priti do volitev in ne moremo. Ker je prejšnja vlada končno odredila priprave za volitve, so napeli srbski radikalci in slovenski klerikalci vse sile, da bi to preprečili, ker se silno boje volitev. Zato so s pomočjo generalov, zapletenih v solunsko afero, povzročili ministrski krizo, da bi preprečili volitve. S takimi ljudmi se vežejo, samo da bi ohranili svoje stranke na površju, kaže jasno delstvo, da se v ministrsko listo sprejeti tudi dr. Halila bega Hrasnice, ki ga zahteva antanta med vojnimi krivci radi zlorabe oblasti, ki jo je imel kot c. kr. avstrijski avditor med vojno. Škoda, da niso klerikalci in srbski radikalci postavili za ministra še znanega dr. Skubla, bivšega c. kr. polč. komisarja v Ljubljani, kajti to je bil tudi Slovenec, je poznal razmere v Bosni in Srbiji, kakor je zatrpel in bil bil vreden tovariš dr. Halila bega Hrasnice.

Kaj vse napravi strankarska zaslepljenost! Kaj koristi ljudstva, kaj ugled države, samo da ima stranka moč v rokah! Da bo že enkrat konec tem neznosnim razmeram zahtevamo volitve, da si ljudstvo izbere svoje zastopnike, ki jim bo zaupala.

uradništva se je poslovil od bana dr. Bjelobrk, vodja poverjenstva za pravosodje. Zagotavljal je bana, da bo uradništvo slej ko prej ostalo zvesto državi. Ob 10. uri je sprejel novega bana dr. Laginja vse uradništvo zemaljske vlade. Obhujil je, da se on in vlada, ki ji pripada, zavzemala z vso ljubeznijo za uradniške težnje. Jugoslovanski legionarji na poti v Ameriko.

LDU Split, 24. (Dun. kor. ur.) Včeraj so odpotovali iz Dubrovnika v Ameriko jugoslovanski legionarji. V imenu meščanstva se je od njih poslovil župan dr. Čingrija. Sprevod jih je z godbo spremljal do Gruža. V sprevodu so koraliki Sokoli, vsa mestna društva z zastavami, šolska mladina in mnogobrojna množica.

Juridična fakulteta v Subotici.

LDU Beograd, 24. Priprave za ustanovitev pravne fakultete v Subotici so končane. V tem tednu bo prof. Nedeljković ukrenil v Subotici vse potrebno, da bodo mogla pričeti predavanja že sredi marca.

Razna poročila.

Ruske delovne armade.

LDU Berlin, 25. febr. "Berliner Tageblatt" poroča iz Bazla: Brezlična postaja na Eiffelovem stolpu je prestregla radiogram iz Moskve, ki poroča o ustroju novo ustanovljenih boljševiških delovnih armad in ki pravi, da se posel volakom ne bodo delile puške, ampak različno delovno orodje. Delo bo pristilo. Delavci bodo dodeleni določnim podjetjem. Posamezne armade bodo po navodilih ljudskih komisarjev poslale v one kraje, ki se nahajajo v neugodnem gospodarskem položaju. Ta delovna mobilizacija se bo izvajala z brezobzirno strogostjo.

Mednarodna finančna konferenca.

LDU London, 25. febr. Londonska konferenca je včeraj sklenila, sklicati posebno konferenco finančnih strokovnjakov, ki se bo posvetovala o sredstvih za znižanje cen življenjskih potrebščin in za ustajenje meničnih tečajev.

Železničarski štrajh na Francoskem.

LDU Pariz, 25. febr. Agence Havas poroča: Železniška družba Pariz, Lyon, Sredozemsko morje je opoldne sporočila, da je osebnih in tovornih promet na glavnih progah skoraj popolnoma ustavljen. Ekspresni vlaki so dopoldne še odšli.

Francija izstopi iz latinske unije.

LDU Washington, 25. febr. Kakor poročajo "Chicago News" iz Pariza, bo Francija izstopila iz latinske novčane zveze, ker ima francoski srebrni denar mnogo višji tečaj, kakor pa znaša njegova nominalna vrednost, in ker Francija vsled izlitolapljanja tega denarja trpi ogromno škodo. Da se tečaj srebnega franka spravi zopet v soglasje z njegovo nominalno vrednostjo, je ravno potrebno, da Francija odpove svojo udeležbo pri la

tinski novčani zvezi. Francija bo ves svoj srebrni denar potegnila iz prometa ter izdala enako množino novega kovanega denarja, ki bo sestavljal iz 60% srebra, 22% niklja in 18 od sto bakra.

Vojaški proračun na Angleškem sprejet.

LDU London, 24. febr. Reuterjev urad poroča: Poslanska zbornica je s 215 glasovi proti 82 glasovom sprejela proračun za vojsko.

BORZA.

LDU Zagreb, 25. febr. Ameriški dolarji 13.000 — 13.300, Avstrijske krome 50 — 52, Čehoslovaške krome 150, Angleški funti 430 — 460, Francoski franki 975 — 985, Nemške marke 175 — 180, Romanski leji 180.

LDU Curih, 24. febr. Devize na Dunaj 2.40, na Berlin 6.40, na Prago 6.50, na Pariz 45.80; avstrijski kronski bankovci 2.50.

LDU Dunaj, 24. febr. Devize na Amsterdam 9400, na Berlin 293, na Curih 4250, na Kristianijo 4675, na Kodanj 3900, na Stockholm 5000. Valute: marke 292, lei 340, levi 330, švicarski franki 4225, francoski franki 1850, lire 1425, funti 900, dolarji 250, carski rublji 260. Izplačila v prostem prometu na Zagreb 208 — 218, na Budimpešto 97 — 107, na Krakov 127 — 137, na Prago 298 — 320, SHS kronski bankovci 150 — 180.

+ Zvišanje tobačne produkcije. Uprava drž. monopolov je sklenila zvišati tobačno produkcijo na 10 mil. kilogramov. Tobadni producenti dobe zato draginsko doklado.

+ Angleška trgovinska banka je otvorila v Beogradu podružnico londonske centrale. Temeljna glavica iznaša 5.000.000 dinarjev.

Dnevne vesti.

— Zamenjavanje bankovcev. Ker je ponekod razširjeno napačno mnenje, da sprejema tisočake v zameno edino le finančna deželna blagajna v Ljubljani, opozarjamo občinstvo, da izven Ljubljane sprejemajo tisočake v zameno vsi davčni uradi v Sloveniji, ki imajo pripravljene za to potrebne kronoslovnarske bankovce. Stranke izven Ljubljane naj torej zamenjajo svoje tisočake z drugimi bankovci vred pri svojih domačih davčnih uradih in naj nikar ne silijo v Ljubljano, da ne bodo imele nepotrebnih stroškov in mudile časa s čakanjem.

— Umrla je na Bregah pri Krškem gospa Neža Rostohar, mati vseučiliškega docenta dr. Milaha Rostoharja.

— Promovirani živnozdravniki. Iz Brna se nam poroča, da so na živnozdravniški visoki šoli istotam promovirali dipl. živnozdravnika kot prvi Jugoslovani Pahor Filip iz Vrtojbe pri Gorici, Šribar Makso iz Spodnje Hudiče pri Celju in Fran Samec iz Ločnice pri Celju.

— Zvišanje brzojavnih pristojbin za inozemstvo. Počeni s 1. marcem t. l. se zvišajo pristojbine za vse brzojavke v inozemstvo v dvojni izmeri sedanjih pristojbin. Prilike 1 dinara ali 4 kron s 1. marcem odpade.

— Promet za proge beogradske direkcije je zopet odprt. Območje beogradske direkcije se začne vzhodno postaj Vinkovci oz. Gomboš.

— Pošteno ravnanje v al. bum. Piše se nam iz Štajerske: Zamenjal sem svoj denar za nove novčanice. Slučajno sem hotel po poštni nakaznici odposlati nekaj denarja. Ker nisem imel zadosti prejšnjega denarja pri sebi, hotel sem del plačati v novem denariu. A glej ga šmenta! Pošta ni hotela novega denarja — novih bankovcev — sprejeti z izgovorom, da jih ne sme oziroma da nima še navodila za sprejem novih novčanice. Torej zamenjava starih bankovcev se že vrši nad teden dni, a pošta še do danes ni sprejela od poštnega ravnanstva ukaza, da mora sprejemati novi denar. — Pač pa so dobile pošte na deželi nalog, prejem starih tisočakov odločno zavrniti.

— V nočno službo so sprejeti kot praktičanti oziroma praktikanke: Miloš Ambrožič, Vladimir Balak, Peter Cerar, Franc Deržar, Anton Fiser, Stanko Gahneršnik, Anton Gerčič, Amalia Gliha, Alojz Grum, Jernej Hočevar, Vladimir Jazbec, Alojz Jurčič, Zorko Kambič, Alojz Koželj, Franc König, Terezija Kraker (vnovič), Julij Kuftrin, Franc Kvas, Anton Mak, Josip Monda, Franjo Novak, Ljudevit Plevčič, Mara Podbiš, Mirko Prosen (vnovič), Ljudevit Primosch, Adolf Sadar, Vinko Stanič, Ivan Štibilj, Jožef Šarner, Stjepan Šaka, Oskar Versa, France Zavašnik, Nameščeni so: kot poštni pisarniški višji oficijanti: Lavoslav Kamplut; kot pisarniški oficijanti: Karol Štrbenk; kot pisarniške oficijantke: Karmela Baht, Marija Brumčič, Marija Kerne, Vera Mahorič, Fanči Reder, Pavla Rugelj, Katarina Vernik; kot brzojavni moister: Maks Balak pri vzdrževanju odseku za brzojav in telefon v Ljubljani.

— Otrok ne k stromu! Posestnik Janez Bergant iz Zimnice pri Kranju je napravil s strojem rezanco. On je bil zaposlen na podu, njegov petletni sinko Valentin pa se je nahajal zunaj pri delavcu, ki je pogajal konje vprežene v slamozečni stroj. Nič slabega sluteč vzame poganič otroka, ga posadi na vrtiljak, katerega so gnali konji: nekaj časa je blo vse po sreči, naenkrat pa vtrkne otrok v neko luknjo desno nogo in ker niso mogli konje takoj ustaviti, mu jo je zdrobilo. Otrok se nahaja v deželni bolnici.

Ljubljana.

— Bivši ministri v Ljubljani. Koncem tega tedna dospe v Ljubljano na nedeljski shod IDS več članov bivše demokratsko-socialistične vlade. Med drugimi pridejo bivši notranji minister Svetozar Pribičević, železniški minister Milorad Drašković, poštini minister dr. Edo Lukinč in drugi.

— Redno rekrutovanje mladenčev rojstnih letnikov 1896, 1897, 1898, 1899 in 1900 se vrši v času od 1. do vštete 13. marca 1920. Tozadnji razglaš so rabiti po mestu in na mestni deski.

— Nekaj o delovanju tukajšnjega stanovniškega urada. Kdor hoče dobiti od stanovniškega urada stanovanje, mora naznaniti, kje bi se lahko stanovanje lahko zaseglo, ozi-

roma odpovedalo. To bi bilo vsaj kolikor toliko v redu, da bi v slučaju, da se stranki odpove, dobila stanovanje ona stranka, ki je to stanovanje naznanila. — Tu pa pride vmes zopet slavna deželna vlada s duhovito naredbo. Vsakemu hišnemu gospodarju se morajo predlagati trije reflektanti, izmed katerih naj potem on izbira. Ne samo, da to gotovo zelo ovira delovanje urada, ker mora čakati, da gospod hišni posestnik blagovoli izbrati enega, kateri mu je najbolj po volji, ampak ta naredba gotovo najbolj škodi navilce najemnin. Kakor hitro ljudje zvedo za nekoga, kateremu bo stanovanje odpovedano, si vsak skuša pridobiti hišnega gospodarja, da se zavzame zanj pri stanovniškem uradu. Brez maza pa to ne more iti. In kdo je pri tem najbolj prizadet? Navadno kake rodbine železničarjev, ki ne morejo plačati 1000, 2000 ali pa še več kron, ampak imajo nasprotno kup otrok, radi katerih se jih vsak brani vzeti v hišo. Da se s tem pospešuje najhujša korupcija v tem oziru, je jasno, ko beli dan. In ravno interes teh, stanovanja najbolj potrebnih družin, zahteva, da se ta naredba ukine. In da stanovniški urad hišnemu posestniku lahko enostavno ukaže, katero stranko naj vzame v stanovanje.

— Eden prizadetih. — Nezgoda v Bonačevi tovarni. Ko je hotel ključavničar Ivan Pobeška pri nekem stroju zamenjati valjarje, mu je pri dviganju valjarja sodelavec Erbežnik prehitro spustil valjar, pri čemer je strlo Pobešku dva prsta na desni roki.

— Listnica, črna, z letnico 1894 je bila izgubljena predvčeršnjim od 2. popoldne naprej od garnizijske bolnice do pošte. Pošten najditelj naj jo izvoli izročiti v upravi „Jugoslavije“, na vsak način pa naj vrne vojaške dokumente, ki se glase na ime Janus Viktor.

Maribor.

Medijunski koncert. V Mariboru priredi dne 3. sušca v kazinski dvorani pevski zbor iz Macina pod vodstvom svojega župnika g. Ignacija Linjak koncert. Zbor obstoji iz 21 pevki in 24 pevcev. Izključno seljakov, nastopi v narodnih nošah. Je edini zbor, ki je smel pod prejšnjo ogrsko vlado v cerkvi hrvaško pomevati. Lansko zimo je ta zbor odredil v Zagrebu koncert s slavnim vspehom. Proizvajal bo izključno narodne pesni iz Medimurja. Dne 4. marca priredi koncert v Celju in 6. marca v Ljubljani. G. zborovodja Linjak je odlični dirigent, svoj zbor vežba že 10 let.

PONAREJEVALCEM DENARIJA NA SLEDU.

V prometu je mnogo bankovcev po tisoč kron s ponarejenimi koleki in odtisi štampilj raznih denarnih zavodov. Tudi štampiljo Jugoslovanskega kreditnega zavoda v Ljubljani, r. z. o. z., so ponaredili ter jo uporabljali. Da se pride na sled storilec, objavljamo sledeče:

Pravi tisočkronski bankovci, ki jih je kolkoval Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani, imajo koleke priplejene bolj v desnem kotu zgornj, nepravil pa v sredini bankovca zgoraj. Ponarejena štampilja Jugoslovanskega kreditnega zavoda ima za 2 do 3 milimetre višje črke od prave, spozna se pa ponarejeno štampiljo lahko po tem, da ima za kratkicami r. z. o. z. za vseni pike, torej tudi za srednjim z, prava štampilja pa ima pike za za prvima in zadnjima dvema črkama, a za srednjo (tretjo) črko (z) je nima. Ponarejalec štampilje gotovo ne pozna slovenske slovnice, sicer bi ne bil napravil pike za tretjo črko, kjer ne sme biti, ker to ni kratika kot so prve dve in zadnji dve črki.

Zgosalno se je v „Jugoslovanskem kreditnem zavodu“ svoj čas z dvema štampiljama, in sicer imata sledeče besedilo: 1. Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani, registrirana zadruga z omejeno zavezo, in 2. Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani r. z. o. z. — Italijanski lopovi so ponaredili zadnjo štampiljo, ki ima kratice.

Včeraj je prinesla v Jugosl. kreditni zavod v Ljubljani neka stranka na ogled tisočak, ki ima ponarejen kolek in žig ponarejene štampilje „Jugoslovanskega kreditnega zavoda“. Konstatiralo se je, da so črke ponarejene štampilje za 3 mm višje od prave in da je pri kratikah r. z. o. z. za srednjo črko z tudi pika, kar ne sme biti. Pri tem je bil slučajno navzoč neki Karol Krivic, rojen 3. novembra 1895 na Savl, doma v

Jesenicah na Gorenjskem, sedaj stanujoč v Gorici, vja Morelli 36. Ta je na tisočaku štampiljo takoj spoznal ter izpovedal, da je bil pred več tedni v Gorici s nekim Ljubljancem, po poklicu zlatarjem skupaj. Ta mu je kazal več tisočakov, ki so imeli baš tak odtis iste štampilje kot predloženi tisočak, namreč: Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani, r. z. o. z. Ta zlatar mu je tedaj tudi povedal, da ima on to štampiljo ter je ponudil Krivicu tisočake s tem žigom za lire, kar je pa Krivic odklonil. Ta zlatar je sedaj šofer, vozil je avto z znamko Benc št. 60, je bolj majhne postave in šepa na eno nogo. Pri vrtni Čuden v Ljubljani je bil baje zaposlen leta 1912 ali 1913. Tega šoferja pozna tudi brat omenjenega g. Krivica, g. Franc Krivic, ki je sedaj častniški namestnik na štacijskem poveljstvu v Jesenicah. Oposkod Krivic je še omenil, da je videl nekoč tega šoferja lepiti lepake za kino Ideal v Gorici v ulici Vittorio Emanuele.

Če je komu še kaj znano, naj javi, prosimo, našemu uredništvu ali policiji v Ljubljani, da se izsledi to lopovski gnezdo ponarejevalcev denarja, ki je oškodovalo in še oškoduje našo državo in naše ljudstvo za težke tisočake. Skrajni čas je res že, da se uredi naša valuta in da dobimo nov denar, ki se ne bo mogel ponarejati kar na debelo.

Ali je tega treba bilo?

Iz begunskih vrst smo prejeli: Avstrijski baccilus zvan „Schul-fuchseri“ se veseli trdnega življenja. To je čisto naravno in radi tega ne sklepamo rok, ako je razsajal ob koncu ravno preteklega semestra med dijaki-begunci na skoraj vseh srednjih šolah v za naše pojme nečuden meri.

Močno se nam zdi, da vodijo naše srednješolske pedagoge še vedno metodika črni pik in ideal leksi-kalne vsevednosti. Nad mladimi ljudmi, ki že leta in leta ne uživajo dobre redne vzgoje, ki trpijo nezane muke nestalnega življenja v begunstvu in ki se morajo boriti z največjimi težkočami najprimitivnejših obstojnih pogojev, so izrekli sodbe brez parda. Najbrž si niso niti privoščili luksusa človeškega preudarka, da postane v tem slučaju največja pravica najbrž krivica. Na polovični vzgoji, privatnem, dostikrat prerušnem in nerednem pouku, ki so ga bili deležni mladi dijaki-begunci, na duševni depresiji in razočaranosti, na skrbilni zbežanosti in trepetnem pričakovanju nesigurne bodočnosti, lastne in raztresenih svojcev, na teh temeljih zemljano ni lahko mogoče se izkazovati s šolskimi uspehi. Vprašanje je, ne kaže li pomesti nekaj pedagoške učenosti med staro šaro, bo li naš narod potreboval za svojo duševno konsolidacijo spretno grškoslovnike klovne in algebraine ekvilibriste, brezhibne maturante-odličnjake, ki z malimi izjemami pozneje v praktičnem življenju uživajo ugled brezvsebinskih ničel ali pa morda bolj jeklene značaje, lastne iniciative polne individualnosti. Ne podcenjujemo metodskih vrtil srednješolske učne tvarine, vprašujemo se le, je li bilo umestno, meriti šolske uspehe dijakov-begunccev tako rigorozno. Da bi nas izid drugega semestra ne presenetil in ne zapri mnogim mladim talentom vrata v lepšo bodočnost, do katere imajo pravico!

NSS.

Organizacijski odsek NSS ima danes zvečer točno ob 8. uri sejo v tajništvu NSS. Zanesljiva udeležba dolžnost!

Vse krajevne organizacije NSS opozarjamo, da nemudoma vpošljejo imena izvoljenih odbornikov in imenice vseh svojih organizirancev in tudi točne obračune. Vsaka krajevna organizacija naj tudi določi tovariša, kateri sprejema vse dopise in druge poštnice pošiljave. Nabirane pole za tiskovni sklad naj se čimprej vrnejo in zneski nakazujejo naravnost na strankinega blagajnika tov. D. Čebina. Marlin trj 8. Krajevne organizacije, ki še niso imele letos rednih občnih zborov, naj iste čimprej skličejo. Ako želi krajevna organizacija laven shod ali sestanek naj to javi našemu vsaj 8 dni poprej s točno navedbo lokala, časa in dnevnega reda.

Zahtevajte „Jugoslavijo“ v vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah!

Društvena in uradna obvestila.

PRISTOJBINE ZA DRUŠTVENE OBJAVE.

Uredništva slovenskih listov v Ljubljani so v sporazumu z Izdajatelji in Udruženjem jugoslovanskih novinarov sklenili, da bodo odslej sprejemala društvene vesti, kakor objave o občnih zborih, o odborovih sejah, o raznih društvenih prireditvah, izkaze darov itd., samo proti plačilu določenih pristojbin. V to svrhu je Udruženje jugoslovanskih novinarov uvedlo posebne kolke, s katerimi mora biti opremljen vsak rokopis, ki ga pošljejo društva, korporacije ali posamezne osebe uredništvom v objavo. To velja tudi za zavode in urade. Za vsako vest, obsega jočo do štiri vrste, znaša kolek dve kroni. Za vsaki nadaljnji dve vrsti je treba na rokopis prilepiti nov kolek. Kolki se dobivajo v uredništvu in upravi vsakega lista. Izkupilo za kolke pripade pokojniškemu zakladu Udruženja jugoslovanskih novinarov. Ta sklep stoji v veljavo v sredo, dne 25. februarja. Od tega dne naprej listi ne bodo več brezplačno sprejemali društvenih ali sličnih objav, marveč samo proti plačilu določene pristojbine v kolkih, kar naj občinstvo upošteva.

Ljubljana, dne 21. februarja 1920.

Za „Jugoslavijo“

glavni urednik Stanko Vranč.

Za „Slovenski Narod“

glavni urednik Rasto Pustoslemšek.

Za „Slovenca“

glavni urednik Fran Smolej.

Za „Naprej“

glavni urednik Rudolf Golob.

Za „Večerni List“

glavni urednik Fran Kremžar.

Prizorski sokolski krožek vabi na svoj 8. debatni večer, ki se vrši v četrtek dne 26. t. m. ob 8. uri zvečer v posebni sobi kavarna Zvezda. Predava brat Franjo Perinc o temi: „Jugoslovanski dobrovoljci“.

Izredni občni zbor društva slov. zdravnikov v Ljubljani se ni vršil 16. t. m., kakor je bilo pomotoma javljeno, temveč se vrši še le 26. t. m. ob 4. uri pop. s še naznanjenim dnevnim redom.

Ljubljanska porota.

Tatvina živega srebra.

Komisija za stvarno demobilizacijo je imela v skladišču kemične tovarne v Mostah znatne količine živega srebra, po katerem je bilo lansko leto silno povpraševanje. Zaradi živega srebra je bilo že nekaj kazenskih procesov pred tukajšnjim deželnim sodiščem. V torek, dne 24. t. m., se je bavila tudi ljubljanska porota s takim slučajem. Dne 22. julija 1919 so opazili, da je iz skladišča — kjer se je nahajala znatna množina živega srebra, zmanjkalo 17 steklenic živega srebra v vrednosti 35.000 K. Kot osumljenci te tatvine so bili aretirani

mt Josip Jakupila, iz Pulja, oženjen, 10 letni mornar, Fran Štajner, iz Dvavca, kotlar, in Vlado Ciceron, iz Loka. Vsi trije tatvino odločno zanikajo. Po dolgi razpravi, ki je bila mestoma zelo živahna, so porotniki proglasili zelo zanimiv krivdorek. Predsednik porotni klopi je pozno zvečer prečital, da je Josip Jakupila kriv z 10 proti 2 glasovoma, toda s utesnitvijo nad 100 K, toda pod 400 kron, dalje so zanikali krivdo Frana Štajnerja z 7 proti 5 glasovi in Vladimira Cicerona z 4 proti 8 glasovi. Na podlagi tega porotniškega krivdoreka je bil Josip Jakupila obsojen na 9 mesecev težke ječe, druga dva obtoženca Štajner in bivši dijak-učitelj Ciceron pa sta bila oproščena. Jakupila je proti sodbi protestiral: „Ma kej. Se dva meseca? Niti eno uro ne!“ Vstaje se mu namreč preiskovalni zapor. Štajner in Ciceron se policijsko izženeta.

Tatvina v trgovini Schwab & Bizjak.

Pred ljubljansko poroto se je končala včeraj, dne 25. t. m., dopoldne vlomilska afera, o kateri smo že svoječasnno poročali. Dne 7. decembra lanskega leta, na nedeljo zvečer je bil izvršen premeten, drzen vlom v manufakturno trgovino Bizjak & Schwab na Dvorskem trgu. Vlomila sta dva Zagrebčana; 18 letni, v Rajhenburg pristojni Ljudevit Pongratz in sobni slikar, 22 letni Mijo Drašković ter skušala odnesti 7 zavrtkov raznega blaga. Ko sta nosila blago, ju je zaiotil stražnik Ivan Teger pri kavarni „Zvezda“. Na policiji sta pozneje priznala tatvino; Mijo Drašković je še izjavil, da je nameraval blago spraviti v Zagreb, kjer ga je hotel razpečati. „Verizništvo mu več nese, kakor njegov civilni poklic.“ Pongratz oče je pisal sodišču: „Sin (Ljudevit) ni vreden, da ga branim. Prepustim ga sodništvu. Pišite mi, kaj se bo z njim zgodilo!“ Mladi, nežni Ljudevit Pongratz, se je med razpravo izrazil: „Bolle je biti veriznik, kakor pa pisar.“ Obsojena sta bila: Ljudevit Pongratz na tri leta in Mijo Drašković na dve leti težke ječe.

Sita?

Tam nekje pri kmečkem mlajonarju je služila brhka deklica M., sama iz dobre kmečke hiše. Spoznalo se je z neko ženo, koje mož je bil v ujetništvu. Pohlep po denarju, po mamljivem bogastvu, ju je zapeljal. Začeli sta manipulirati. Sprva sladkor, moka, slanina, vžgalice. Gospodar, srečen človek vojne, je imel veliko zalogo „sit“. Obe obtoženki sta prišli oziroma ena na idejo na prodajo teh sit. Prodali sta „sita“. Oškodovanec cenil škodo na več tisoč kron, pravijo za 62.000 K. Ena družica jih je prodajala dalje za 6260 kron. Porotnikom je bilo stavljenih pet vprašanj. Po sklepu dokaznega postopanja, po govoru državnega pravdnika dr. Ogorentza in po živahnih govorih zagovornikov dr. Svigla in dr. Kokalja so porotniki zamikali vsa vprašanja. Porotno sodišče je nato obe obtoženki oprostilo hudo delstva tatvine.

Pokrajinske vesti.

Jarše. (Nesreča v valjčnem mlinu). Josip Ručigaj, mlinarski delavec pri g. Velkavrh v Jaršah, je čistil stroj; pri tej priliki ga je zagrabil valjar za desno roko in mu je strl dva prsta iz drugih pa posnel kožo.

Sv. Križ pri Ljutomeru. Tukaj je dne 20. febr. umrl popularni zdravnik g. dr. Josip Lebar, ki je 40 let izvrševal svoj človekoljubni poklic uprav požrtvovalno in nesebično. Bil je moč napredno-narodnega mišljenja, skozinskoz Slovan in kristano čist značaj. Dolgo vrsto let je bil tukaj krajni šolski svetnik, od 1. 1912. tudi predsednik podružnice družbe sv. Cirila in Metoda. O vsaki priliki

se je potegoval za koristi šole in učitelstva. Pogreb se je vršil dne 22. t. m. ob mnogobrojni udeležbi ljudstva od blizu in daleč. Ljutomurski Sokol, čigar podporni član je bil pokojnik že od ustanovitve, je nastopil korporativno in mu dal častno spremstvo. Blagi mož ostane vsem v najboljšem spominu.

Sv. Marko pri Ptuj. 19. t. m. je požar skoro popolnoma uničil našo vas. Vpepelil je 11 kmečkih poslopj z vsemi zalozami. Škoda se cenil skoraj na 1 milijon kron. Pogoreli so izgubili vse in so danes brez strehe, hrane in obleke.

Drobiž.

• Smrt zadnje prerafaelke. Kroge, ki se zanimajo za umetnost, bo sigurno interesirala vest, da je zadnja članica znamenitega kroga angleških prerafaelitov (angleški slikarji, ki so se priključili italijanskim slikarjem, predhodnikom Raffaella) lady Burnes Jones umrla v visoki starosti 80 let. Ena njenih sester je bila poročena z znamenitim slikarjem Edwardom Pointerjem, ki je umrl lanskega leta, a druga je mati znanega pisatelja Rudyarda Kiplinga, od katerega so nekatera dela prevedena tudi v jugoslovanska narječja.

• Čudna oporoka. Neki ameriški letnik Thompson je pobegnil iz ječe, pustivši v njej sledečo oporo-

ko: Ker to stanovanje ni po mojem okusu, sem se odločil, da ga zapustim. Toda, ker vem, da seigram z življenjem, hočem zapustiti za vsak slučaj tudi svoje poslednje voljo. Če me na begu slučajno ubijejo, želim, da se moje telo izroči vseučilišču v Pensilvaniji. Naj mu služi za anatomski študij, toda samo pod pogojem, da se del moje kože preprari in potem v to kožo veže malo izdanje sv. pisma novega zakona. Ta knjižica se naj potem izroči mojemu advokatu, ki jo bo dal moj ženi kot moj poslednji dar. Moja žena je sicer budistinja, toda se zanima tudi za sv. pismo novega zakona.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Anton Pesek. Tisk „Užit. tiskarne“ v Ljubljani.

Za milijoni.

(Dalle.)

Degraw iz Clevelanda je strmel v tla. »Odgovor na to vprašanje morava prelo-
žiti na jutri. Ako mi hočete izkazati čast, da
prisostvujete pogovoru z gospodično Rogers,
najdete priliko, da izveste to, kar je meni z
vam vred se znano. — Govorim resno; vaša
navzočnost mi je jutri potrebna. Čas je določen
na enajsto uro. Pridite semkaj po mene in me
spremljajte k njej.«

Umetnik je stresel svojemu tekmeču roko
in se pripravil, da zapusti hotel ter da izvrši
nagr, ki ga ima pripravljenega za nocojšnjo
noč.

Tudi Degraw iz Clevelanda je zasledoval
posebne namene in nič manj Gryce, ki je pri-
stopil k njima ter pripomnil:

»Akoravno je že pozno, vendar moram
poiskati Byrda, da vidim, ali je spravil svoj
plen na varno.«

»In jaz, je odvrnil umetnik, vzbudim go-
spodično Aspinwall ter jo prosim, da prenoči
gospodična Rogers nocoj v njeni sobi.«

»Jaz ostanem na vrtu kot policist,« je
menil drug Degraw, »da čuvam njo, ki je vsled
mene, četudi brez moje krivde v nevarnosti.«

Korakali so skupno po stopnicah navzdol.
Pri vstopu jim je prišel moč nasproti, v ka-
terem je umetnik takoj spoznal Byrda.

»Kako?« je vprašal Gryce ter je obstal
pred svojim tovarišem. Byrd je motril oba
Degrawa z začudenimi pogledi, ko jih je videl
korakati tako zaupno s svojim predstojnikom.

»Ne prinašam nikakih dobrih novic,« je odgo-
voril potrt.

»Ali je mož zbežal?« so vprašali vsi
naenkrat.

»Uganili ste. Da, zbežal je in ne vem
kam.«

»Potem moramo seveda biti na straži,« je
pripomnil Gryce obema gospodoma. »Gotovo
ni daleč od tu in namerava nekaj slabega proti
gospodični Rogers. Lopov se ne bo obojeval,
da izvrši svoje načrte, mogoče že nocoj.«

Poklical je Byrda k sebi in hitel z njim po
cesti navzdol; oba spremljevala sta mu sle-
dila v skrbeh.

PETINDVAJSETO POGAVJE.

Na potu k gospodični Aspinwalli je zvedel
Byrd od svojega predstojnika, da njina De-
graw iz Clevelanda s spletkami svojega slu-

žabnika ničesar opraviiti. Kakor vsi drugi je
tudi on radoveden, na kak način pride policist
zločinu na sled.

Po tej izjavi je Byrd pomirjen obširno
pripovedoval, kako je na podlagi raznih zna-
kov začel služabnika sumničiti in ga že dalj
časa tajno opazovati. Ko se je pripeljal danes
ta človek v umetnikovo sobo, se mu je zdelo
potrebno, da ga zasleduje javno. K sreči je
prišel baš v trenutku, ko je lopov stresel neki
prašek v vino. Takoj je planil nanj in je mislil,
da ga že drži, toda gladek kakor jegulja se mu
izmuznil in skočil skozi okno, predno se je
Byrd tega zavedel. Ko je hitro izlil nevarno
vsebino steklenice, da prepreči nesrečo, je
hitel za beguncem. Bil je to obupen lov skozi
goščavo in trnje, po bregu navzgor proti ho-
telu, nato proti kolodvoru, kjer se zasledo-
vancu ni posrečilo doseči odhajajočega vlaka.
Že je menil Byrd, da ima svoj plen na varnem,
ko je sluga bliskovito smuknil v zavito cesto
in predno ga je policist mogel dohiteti, mu je
izginil skozi tajni prehod v stransko ulico.
Byrd je zgubil sled in je moral opustiti na-
daljnji lov.

Toda mesta ne bo mogel tako lahko za-
pustiti, kajti policist ga je postalnačelniku
natanko opisal, da ga po možnosti zadržati.
Tukaj v okolici se ne bo mogel dolgo skrivati,
in tako ga lahko imamo že jutri v svoji oblasti.
Do tedaj pa nam more povzročiti še marsikako
nesrečo.

Ta razmišljanja so pospešila korake
vseh.

»Še pred eno uro sem se čutil prav iz-
mučenega,« je pripomnil Gryce, toda zdaj mi
je minula vsa utrujenost. Tudi v obrazu obeh
Degrawov sta se izražala pogum in odločnost.

Ko so dospeli do hiše gospodične Aspinwall,
je bilo že vse tiho in temno. Vsi so se podali
k počitku in vrata so bila zaklenjena.

»Moramo dobiti na neki način vstop,« je
rekel Gryce; »in čim manj bo ropota, tem
boljše za nas.«

»Hočem pozvoniti,« je predlagal umetnik,
»in ako nam odpre stari Jakob, hočem prosi
gospodično Aspinwall za razgovor. Sluga me
dobro pozna, je pameten in svoji gospodini
zvesto vdan. Gotovo ji sporoči mojo prošnjo,
ne da bi prestrašil ostalih gostov.«

Gryceju se je zdel ta načrt najboljši. On
sam je hotel umetnika spremiti v hišo, Byrd
in Degraw pa naj stražita zunaj. Prvemu je
odkazal mesto v ložici, odkoder je lahko pre-

gledal zadnji del hiše, kjer je bilo tudi okno
gospodične Rogers; zadnji pa naj bo skrit v
grmovju pred vhomom.

Zvonec je skrivnostno odneval po tih
hiši, in več glav se je prikazalo iz oken gornjih
sob. Napet se prisluškovali pozni gostje, do-
kler ni prišel sluga in jim odprl. Umetnik mu
je razložil nujnost svoje zadeve, in da prost,
če bi še danes mogel govoriti z gospodično
Aspinwall. Nato je stari Jakob spustil oba go-
spoda v hišo ter je skrbno zaklenil vrata.

V veži je gorela medla luč, da nista ostala
popolnoma v temi; gospica Aspinwall jih pa
tudi ni pustila dolgo čakati. Prihajala je po
stopnicah, spremljana od sluga. Nosila je še
isto obleko, kakor je umetnik videl popo-
stne, ogripla si je samo lahko odejo iz rožaste
svile.

»Kaj se je zgodilo?« jima je zaklicala in
gospoda povabila v knjižnico, v katero so bila
vrata odprta. »Jakob bo takoj prižgal svetilko.«

»Raje nas pustite brez luči,« je rekel po-
licist, stopivši v ospredje. »Prosim moramo
odpuščanja, da motimo tako pozno — a eni
dani te hiše preti nocoj nevarnost po zločinu,
ki ji streže po življenju, zato smatram za
svojo dolžnost, nocoj varovati vašo hišo. Po-
stali so me zato iz New-Yorka od tajne po-
licije. Moje ime je Gryce.«

»Govorite vi o gospodični Rogers? ali ve
ona, da ji preti nevarnost?« je vprašala gos-
podarica hiše s prestrašenim pogledom.

»Ona ne sluti ničesar,« ji je naglo odgo-
voril umetnik, »a meni se je razjasnilo marš-
kaj tekom zadnjih ur. Zvedel sem, da je go-
spod Degraw v resnici tisti plemeniti značaj,
kakor ga je nam priporočil gospod Morris.
Hudobnež, ki je kriv vse nesreče, je njegov
sluga, ki ima hudobne načrte proti svojemu
gospodari in nedolžni signorini, da bi si pri-
svoji veliko premoženje, kar mu po njegovih
mislih hočeta samo ta dva preprečiti. Bojimo
se, da izvede mogoče še to noč svoj nevarni
načrt.«

»Strašno!« je zaklicala gospodična Aspin-
wall s tresočim glasom. »In kje je zločinec
sedaj?«

»Mogoče, da se skriva ravno sedaj na
vašem posestvu.«

»Potem hočem pozvati Donalda in Hen-
rika in zbuditi kočijaža.«

Toda Gryce je zadržal. »Zunaj imamo
pomočnike. Le pokazite nam prostor, odkoder
lahko opazujemo vrata gospodične Rogers.

da se jim ne more približati sovražnik. Vem
sicer, da je hiša zaprta,« je nadaljeval, ko je
opazil njen začuden obraz — »toda opraviiti
imamo z zelo spretnim vtilomcem, ki ima mo-
goče povsod pomočnike.«

»Če gre samo zato, da se opazujejo vrata
do sobe gospodične Rogers, sem sama pri-
pravljena to prevzeti.«

»Se nekaj veliko boljše lahko storite,«
je dostavil umetnik, »če jo pustite spati v svoji
sobi.«

»Da, prav rada, tam bo popolnoma
varna.«

»In jaz varujem vaju,« se je odločil Gryce.

»Kar se moje osebe tiče, ostanem tukaj
spodaj in Jakob mi lahko dela družino. Luči
ne potrebujemo. Če sem vam potreben, gospod
Gryce, zgledite se le malo in takoj sem pri
vas.«

V zgornji veliki veži starinske hiše je bil
majhen del pregrnjen z zastorom in ločen od
velikega stopnišča. Takoj je stopal Gryce
proti temu skrivališču.

»To je izborna opazovalnica,« je rekel
gospodični Aspinwall, »če pustite luč tam zunaj
na mizi, vidim neopažen lahko vse, kar se
godi.«

Pustila je luč, mu označila vrata signorine
in mu še povedala, da vedejo od zadaj še ene
majhne stopnice naravnost iz pritličja do sob
gostov. Z neslišnimi koraki se je približala sobi
svoje prijateljice in je tiho potrkala.

V sobi se je zaslišal nagel šum. »Kdo je
tu?« je vprašal trepetajoč glas signorine.

»Hilary Aspinwall — tako osamljena se
čutim, Jenny, ali bi nocoj ne mogli priti k
meni spat?«

Vrata so se odprla in signorina se je pri-
kazala, še vsa oblečena. Prestrašena je pri-
sluškovala. »Kaj je bilo to? Ali nisem zaslišala
šuma? — Ne, bila je samo domišljija! Danes
sem tako prestrašena, tako razburjena, Hilary,
vidite, še legla nisem. Med tem se je tresla,
kakor da se je zla slutnja njenih prijateljev
polastila tudi nje.«

»V takem stanju vas ne morem zapustiti,
pjdete z menoj,« je prosila Hilary. Niti tre-
nutek bi ne bila mirna, če bi vedela, da vi
čujete in var muči bojazen.«

»Ne morem,« je odgovorila signorina
mučno razburjena, »če me prime nervozni na-
pad, me ozdravi edino samotnost.«

»Potem dovolite, da ostanem vsaj v vaši
bližini.«

(Dalle prih.)

Prodaja se:

Prodaja hiše, dvonadstropno,
7 stanovanj, velik vrt; vpraša se v ho-
telu Union pri vratarju. 286

Prodaja majhno hišo z vr-
tom z vsemi pritlikami, primerno za
kakaga obrtnika ali penzionista, blizu
lepega trga in železniške postaje. Isto-
tam dvaprežna napel krita kočija in
dragocena zlata damska ura z dolgo ve-
rižico. Naslov pove uprav. „Jugoslavije“. 524

Štampilje priporoča Ant. Černe,
graver in izdelovatelj kavčuk štampilj,
Ljubljana, Dvorci trg 1. 224

Kupi se:

Kolesa rabljena, kupuje J. Gorec,
Ljubljana Gosposvetska c. 14. 138

Službe:

Hotelski kuhar išče službe v
svoji stroki, izpričevala na razpolago.
Na zahtevo vpošiljem liste in sliko. Grej
ali samo v letno sezono, ali stalno. Pred-
nost imajo stalna mesta. Govorim slo-
vensko, nemško, italijansko. Cenjene po-
nudbe pod „Kuhar“ na upravo. 287

Iščem mesta skladiščnika
ali slično. Imam pripravno za srednje
šole, slovenščine in nemščine v govoru
in pisavi nekoliko trgovsko izobražen.
Naslov pove uprava „Jugoslavije“. 514

Krojaški pomočnik 35 let star
z kurzum za rezanje išče službe takoj
ali pozneje. Naslov pove upravnštvo
„Jugoslavije“. 515

Gospodična se sprejma v
tlačno delo. Kje pove upravnštvo „Ju-
goslavije“. 516

Lep zaslužek si more priskrbiti
oseba, ki pozna dobro starine Ljubljane
in ljubljensko okolico za redna posre-
dovanja. Ponudbe na upravnštvo „Ju-
goslavije“. 517

Samostojna kuharica želi me-
sta gospodinj. Ponudbe pod „Dobra
gospodinja“ na upravo „Jugoslavije“. 520

Kontoristinja, veča slovenščine
in nemščine v govoru in pisavi, stroje-
pisja in nemške stenografije se takoj
sprejme. Ponudbe na upravnštvo „Ju-
goslavije“. 521

Dva mlada krepka poštna
fanta iščeta službe, agenture tudi druge
primerne službe. Naslov pove uprava
„Jugoslavije“. 522

Trgovski sotrudenik išče
službe. Zmožen slovenskega in nem-
škega jezika v govoru in pisavi, izučen
manufakturne in špecerijske stroke. Na-
slov pove uprava „Jugoslavije“. 523

Mlad trgovski pomočnik me-
šane stroke išče službe v manufakturni
trgovini. Najraje gre v kako mesto:
Ljubljana, Celje, Maribor ali drugam.
Ponudbe na upravo „Jugoslavije“. 524

Kontoristinja s prakso, zmožna
slov. in nemškega jezika, strojepisja in
stenografije, išče stalne službe pri večjem
podjetju v Ljubljani ali na deželi. Do-
pisi na upravo „Jugoslavije“. 525

Razno:

Družabnika sprejemam z go-
vino do 50 tisoč kron v svrhu ustano-
vitve brezkonkurenčnega industrijskega
podjetja. Aktivno sodelovanje zaželjeno
vendar ni pogoj. Začetek podjetja so
vse predpriprave v teku. Ponudbe od
gospoda ali dame s trgovsko nabirajočo
in prakso s popisom dosedanjega živ-
ljenja in družinskih razmer, naj se bla-
govoljivo poslati pod „Industrija brez
konkurenco“ na upravo tega lista. 288

Stanovanje zastoj v zdrav-
niško priporočenem mestu na Gorenj-
skem, obstoječe iz 5 sob, kopalne sobe,
vseh pritlik in električne razsvetljave,
dam za več let dolžnemu, ki mi od-
stopi svoje stanovanje v Ljubljani. Po-
nudbe se prosijo pod „Zdravje“ na
„Anončno ekspedicijo“ Al. Matellič, Ljub-
ljana, Kongresni trg 8. 290

Trgovina ali lokal za trgo-
vino z mešanim blagom, v prometnem
kraju se vzame v najem. Ponudbe pod:
150.000 na upravo „Jugoslavije“. 518

Zenitne ponudbe.
Tri zelo ležane gospodične
z namazanimi jeziki, iščejo brusne ka-
mene v obliki inteligentnih gospodičev
od 22—30 let, pod Vera 22, Nadea
20 in Ljuba 18, poštnoleže Celje.
Anonimno v koš. 289

Jedki kamen Seifenstein
za kuhanje mila kg K 36—
naročite s povzetjem pri tvrdki
J. Kastelic, Novomesto 112.

K. Linhart, urar
Marije Terezije c. 7.

Velika zaloga zlatih, srebrnih
in niklastih ur, kakor Omega,
Schaffhausen, stenske ure z
nihilom po najnižji ceni. Po-
pravila se sprejemajo vsaki čas
in se solidno izvrše. 990

Pozor!
Pomaranče, limone
ima vedno v zalogi
MARIJA STELE, LJUBLJANA,
Pogačarjev trg. 229

Cigaretni papir
sledede vrste:
Golub, Abadie,
Club in Samum
priporoča na debelo
„Dravus-Papirica“, Ljubljana, Mestni trg 11.

Blode (krlje)
deske in trame
iz mehkega in trdega lesa kupi
po najvišji ceni vsako množino
družba „Impex“ v Ljubljani, Krikov trg 10.

Opeko
iščejo se za kupiti. Ponude
pod šifrom „Opeko 823“
na Bolcknerjev anončni
zavod. Zagreb, Jurjevska
ulica 31.

Kupujemo veča množine
Žgano apno
Ponudbe pod šifrom „Apno 823“
na Bolcknerjev anončni zavod.
Zagreb, Jurjevska ul. 31. 293

28 letni trgovec
s 50—100.000 K gotovine
želi pristopiti kot
družabnik.

Reflektira se na že obstoječa podjetja.
Ponudbe pod „Družabnik“ na Anončni
zavod D. Beseljak, Ljubljana Cank. n. 5.

Javna dražba
20 sodčkov kislega zelja se
vrši v soboto 28. t. m. ob 9.
uri dop. v prostorih Blaža Roz-
man poleg železniške postaje
škofja Loka.

Brzjavka!
Kdo plača najvišjo ceno za star
baker? Samo 244

„Kupferweiss“
Maribor, Solijin trg št. 1.

Naznanilo.
Vsem cenjenim odjemalcem
kisa vljudo naznanjam, da
sem zopet začel s izdelova-
njem
navadnega in vinskega kisa
in da zopet sprejemam na-
vodila na označeno blago.
Priporočam se s najodličnej-
šim spoštovanjem
J. Jelenič, tovarna kisa, Stara pol 1.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancom javljamo ža-
lostno vest, da je naša dobra sestra, svačinja, teta, gospodična
MARIJA TRDINA
v 71. letu svoje starosti, previdena s sv. zakramenti, mirno v
Gospodu zasopala.
Pogreb se vrši danes 26. t. m. ob 4. uri popoldne iz Dal-
matinske ulice št. 5. na pokopališču k sv. Križu.
V Ljubljani, 26. avečana 1920. Žalujoči sorodniki.

Tiskovine vseh vrst
za urade, županstva, društva, trgovce, obrtnike itd. izvršuje lično,
hitro in ceno

„Zvezna tiskarna“
v Ljubljani, Stari trg števil. 19.

Naročila sprejema tudi upravnštvo „Jugoslavije“ v Ljubljani,
Marijin trg 8 in njene podružnice v Mariboru, Glavni trg; v
18 Celju, Kralja Petra cesta in v Ptuj, Prešernova ulica.

Domača tvornica rublja d. d.
Zagreb, Jelačićev trg br. 2, I. kat. 181

nudja trgovcima samo na veliko
muško rublje
kao razne vrste košulja, gača,
nočnih košulja, orukvica, meka-
nih manšeta i mekih ogrlica.

ROBNI ODIO preporuča svoje bo-
gato skladište svakovrsne
manufakturne robe
kao engleskih tankihina, postava, svila,
šifona, kretona, zefira, pamučnih i kon-
žanih tkanina itd.

Naručbe pouzecem obavljaju se kretom pošte.

Oglas: Oglasne ekspedicije „Jadran“ v Mariboru.

SOL

cele vagone odda:
importna ter eksportna tvrdka **FERDO SERT**

MARIBOR, Koroška cesta števil. 21.
Brzjavni: SERT, Maribor, telefon Interurban števil. 265. 228

Jadranska banka

Delniška glavica: K 30.000.000.—
Rezerva nad K 10.000.000.—

Podružnice: Beograd, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Split,
Sibenik, Trst, Zader, Zagreb.

Ekspozitura: Kranj.

Brzjavni naslov: Jadranska.

Sprejema: vloge na knjižice, vloge na tekoči in žiro-račun
proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davek plača
iz svojega.

Kupuje in prodaja: menice, devize, vrednostne papirje itd.
Izdaja: čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska
mesta.

Daje predjume: na vrednostne papirje in na blago ležeče v
javnih skladiščih; daje trgovske kredite pod najugodnej-
šimi pogoji.

Prevzema: borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.